Lytt

Forholdet mellom individuell tilrettelegging og UUL

Last ned side (PDF)

Legg til i mine artikler

Av: Elinor Olaussen | Opprettet: 29 august 2013 | Sist endret: 13 mars 2023

Universell utforming av læring og undervisning innebærer et skifte i tankegang fordi historisk sett var det lærerens oppgave å "justere" studenter som ikke passet inn til å følge den standardiserte og tradisjonelle måten å gjennomføre undervisning og eksamen. Selv om intensjonen var god besitter vi i dag mer kunnskap til å møte mangfoldet på en bedre måte.

Istedenfor å bruke tid på å lære studenter opp til å lære på én standardisert måte, er det nødvendig å tilby fleksibilitet og varierte fremgangsmåter. Årsakene til dette er utdypet i delen om "hvorfor UDL", men kort gjenfortalt er studentene forskjellig, og for å forsterke deres styrker er det nyttig å gi de muligheten til å videreutvikle deres ulikhet. Vi trenger forskjellige mennesker i arbeidslivet, selv til de samme type oppgavene.

For å forstå dette på en annen måte, kan du se for deg at du skal arrangere en middag for dine kolleger. Du vil sannsynligvis planlegge en meny basert på dine styrker som kokk slik at du kan tilberede noe du er stolt av samtidig som du vil være i komfortsonen som vert. Dette er veldig sammenlignbart med tradisjonell undervisning og eksamen, fordi man som lærer ofte underviser innenfor de rammene en føler seg trygg. På samme måte vil en møteleder lede et møte på en måte hvor hun/han får brukt sine styrker.

Vær en inkluderende vert for dine gjester - middagsselskap som eksempel

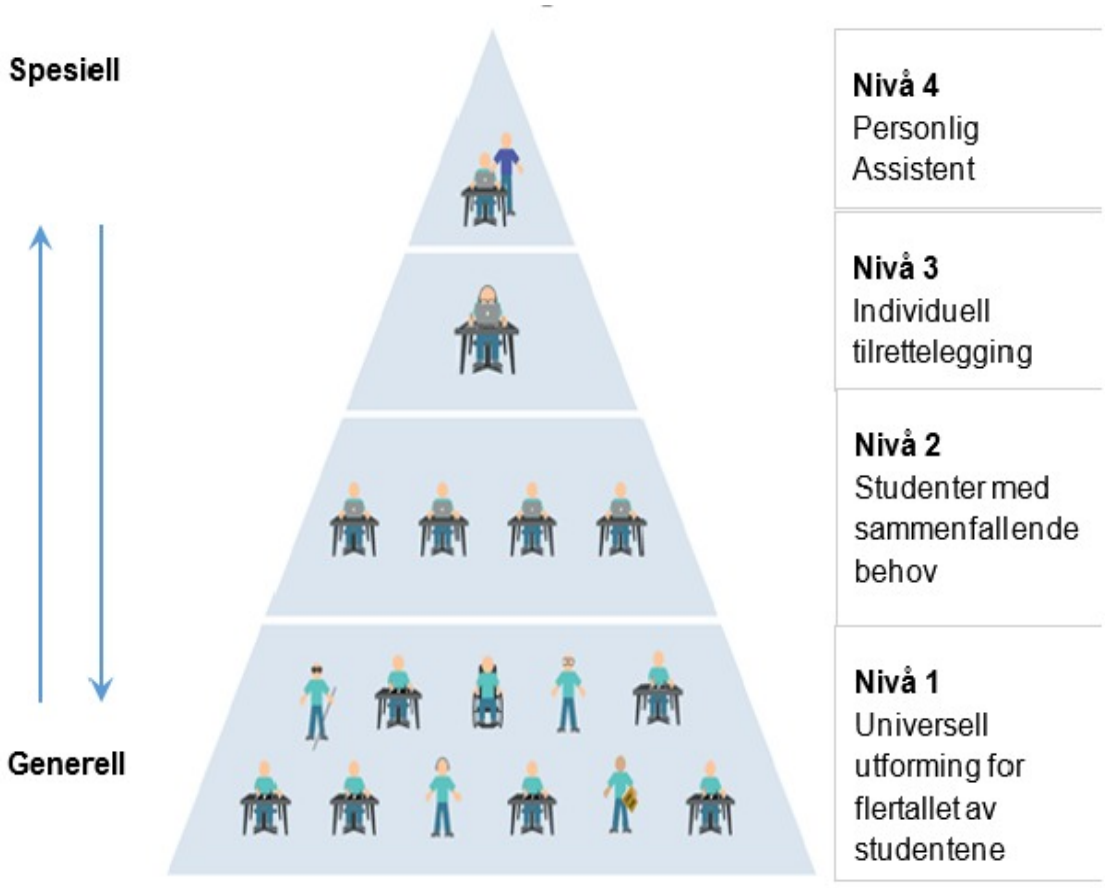
Se for deg at du har lagd hjemmelaget pizza etter en gammel familieoppskrift. Du har ryddet huset og føler deg forberedt til storinnrykk. Idet du skal servere maten innser du at ikke alle kan spise den. Fillip har glutenallergi og vil få problemer med å spise pizzabunnen, Kari er vegetarianer og kan ikke spise kjøttdeigen og Jostein kan ikke spise ost fordi han har laktoseintoleranse. Hva skal du nå gjøre som vert? Du skynder deg inn på kjøkkenet for å lage alternativer. Du har noen rester fra gårsdagen som blir en fin salat for Kari, du koker litt spaghetti som tilbehør til kjøttdeigen som blir et alternativt måltid for Filliph, og du tar av osten på den ene pizzaen slik at den kan spises av Jostein. Problemet er at gjestene ikke vil få det samme kvalitetsrike og balanserte måltidet som du opprinnelig hadde tenkt.

Dersom vi drar paralleller til undervisningen, vil vi, ved å undervise på den måten vi alltid har gjort, gjøre at noen av "gjestene" våre ikke kan konsumere det vi serverer, og de vil ende opp med å spise rester eller kun deler av måltidet du tilbereder.

Hvis du skulle planlegge en meny med inkluderings-brillene på, ville du tenkt mer på mulige barrierer for gjestene dine og planlagt et utsøkt måltid som de kunne nytt sammen. Det kunne vært et måltid hvor gjestene fikk sette sammen sine egne pizzaer - "Pizza-aften" med ulike alternativer, inkludert ingredienser for salat, ulik topping, glutenfri bunn, ulikt kjøtt og sauser. Dersom du hadde planlagt måltidet "riktig" fra start, ville du samtidig eliminert barrierene og du hadde sluppet å gjøre ressurskrevende tilrettelegging i ettertid.

Brukbarhetspyramiden - et bilde på mangfold

Selv om universell utforming av undervisning og læring kan redusere omfanget av barrierer i auditoriet eller seminarrommet, vil det alltid være situasjoner hvor noen har behov for individuell tilrettelegging. Vi kan forklare dette forholdet ytterligere gjennom Brukbarhetspyramiden. Hvis vi tar utgangspunkt i eksamenssituasjonen vil studentene i en klasse være spredt utover på ulike nivåer i pyramiden. Hvis vi tar utgangspunkt i en skriftlig skoleeksamen vil noen studenter ha behov for å individuell tilrettelegging. Flere studenter vil ha sammenfallende behov, og enkelte vil ha spesifikke individuelle behov. Vi skal gå gjennom de fire nivåene med eksempler for å illustrere pyramidens innhold.

Nivå 1: Majoriteten av studenter

Flertallet av studenter kan akseptere og gjennomføre den planlagte formen for vurdering, selv om det ikke nødvendigvis er deres foretrukne måte å demonstrere kunnskap. Universell utforming som konsept handler om å utforme løsninger som inkluderer flest mulig studenter i de ordinære løsningene.

Nivå 2: Studenter med lignende behov
På en tradisjonell skriftlig eksamen, vil noen studenter ha sammenfallende behov. Eksempelvis vil de fleste studenter med lese- og skrivevansker trenge en PC og skrivestøtteprogram for å kompensere for sin funksjonsnedsettelse på en skriftlig skoleeksamen.

Nivå 3: Individuell tilrettelegging
I studentgruppa må det også være rom for individuell tilrettelegging. På en skoleeksamen kan det være studenter som har behov for mer enn en PC med skrivestøtteprogram. Disse studentene kan trenge programvare som er spesielt utformet for studenter med dysleksi, som blant annet inkluderer talesyntes som vil lese opp teksten for dem.

Nivå 4: Personlig assistent
Noen ganger vil det være studenter som har behov for personlig assistanse utover det individuell tilrettelegging og tekniske hjelpemidler kan bistå med. På en tradisjonell skoleeksamen vil det eksempelvis kunne være studenter som trenger en eksamensoppgave lest opp eller skrevet for seg. Det kan være studenter som trenger bistand til å spise eller andre elementære behov.

Ved implementering av universell utforming i læring og undervisning vil de fleste studentene bli inkludert i den ordinære undervisningssituasjonen, på nivå 1. Samtidig vil det sikre et læringsmiljø av høy kvalitet for alle studenter. Selv små endringer i eksamenssituasjonen kan utgjøre store forskjeller for mange.

Endrede betingelser på eksamen

Se for deg hvordan pyramiden ville sett ut hvis du gjorde noen små justeringer. Hvilke konsekvenser ville det fått dersom du arrangerte en skriftlig eksamen hvor alle studentene fikk skrive på PC og det ikke var noen begrensninger på tid de benyttet. Studenter som tidligere har brukt PC eller fått ekstra tid som en individuell tilrettelegging vil ikke skille seg ut fra resten av studentene, men være en naturlig del av lærestedets ordinære løsninger.

Dersom vi gjorde en annen justering, for eksempel at studentene samarbeidet med faglærer om hvordan de vil demonstrere kunnskapen, ville nivå 1 i pyramiden øke

ytterligere og nivå 2 nesten forsvinne. Det tredje og fjerne nivået vil også bli redusert, men det vil alltid være noen studenter som har behov for tekniske hjelpemidler eller personlig assistanse avhengig av konteksten. Formålet med modellen er å vise at selv små justeringer på eksamen kan redusere omfanget av studentens funksjonsnsedsettelse. Når man planlegger for mangfoldet, sikrer vi høy kvalitet for alle, også de studentene som ikke har vært åpen og uttrykt at de har en funksjonsnedsettelse.

VUU er utarbeidet av

universell*

Redaktør: Universell* v/Kjetil Knarlag NTNU
Tlf.: +47 73 55 06 80, Mobil: +47 977 100 21
Kontakt Universell*: kontakt@universell.no

Logg inn
CMS : Webdesign : Bennett